

Beregnet til
Halden kommune

Dokument type
Notat

Dato
Juni 2012

HALDEN KOMMUNE
BRUKERUNDERSØKELSE -
VANSKELIGSTILTE PÅ BOLIGMARKEDET

**HALDEN KOMMUNE
BRUKERUNDERSØKELSE - VANSKELIGSTILTE PÅ
BOLIGMARKEDET**

Rambøll
Besøksadr.: Hoffveien 4
Postboks 427
Skøyen
0213 Oslo
T +47 2252 5903
F +47 2273 2701
www.ramboll.no

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Innledning	1
1.1	Kort om formål med undersøkelsen	1
1.2	Kort om metodisk gjennomføring	1
2.	Oppsummering av hovedfunn	2
2.1	Relasjoner og fritid	2
2.2	Boligsituasjon	2
2.3	Tjenestesituasjon	3
3.	Funn fra kvalitative intervjuer	5
3.1	Innledende om brukernes livssituasjon – kjennetegn ved brukerne	5
3.2	Brukernes opplevelse av egen boligsituasjon	6
3.3	Brukernes opplevelse av tjenestene	7
3.4	Fremtidige ønsker og behov	8
4.	Funn fra spørreskjemaundersøkelsen	9
4.1	Arbeid og skole	9
4.2	Relasjoner	9
4.3	Russituasjon	10
4.4	Boligsituasjon	11
4.5	Er respondentene fornøyde med egen bosituasjon?	13
4.6	Tjenestesituasjon	16
4.7	Er respondentene fornøyd med egen tjenestesituasjon?	17
4.8	Fremtidige ønsker og behov	19

1. INNLEDNING

Rambøll presenterer med dette sluttnotat for gjennomføringen av en brukerundersøkelse blant vanskeligstilte på boligmarkedet i Halden kommune. Brukerundersøkelsen er gjennomført på oppdrag for, og i samarbeid med, Halden kommune i perioden mars-juni 2012.

1.1 Kort om formål med undersøkelsen

Formålet med brukerundersøkelsen har vært å avdekke vanskeligstiltes tilfredshet med kommunens boligsosiale tilbud, herunder tilbud om bolig og om eventuelle oppfølgingstjenester. Det har blitt lagt vekt på å innhente informasjon og kunnskap som er anvendelig for kommunen i videre planlegging og utvikling av bolig- og tjenestetilbud.

1.2 Kort om metodisk gjennomføring

Den metodiske gjennomføringen av brukerundersøkelsen har bestått av kvalitative intervjuer og en spørreskjemaundersøkelse.

1.2.1 Kvalitative intervjuer

Det er gjennomført kvalitative intervjuer med totalt 15 personer som av ulike årsaker vurderes som særlig vanskeligstilte på boligmarkedet. Dette er personer som kommunen selv vurderer å ha hatt utfordringer med å gi et godt tilbud.

1.2.2 Spørreskjemaundersøkelse

Det er i tillegg gjennomført en spørreundersøkelse blant ytterligere 15 personer, hvor ansatte i Halden kommune har hatt ansvar for den praktiske gjennomføringen av datainnsamlingen.

1.2.3 Refleksjoner

Først skal det bemerkes at denne undersøkelsen berører en utsatt gruppe med personer, og det har vært viktig å gjennomføre undersøkelsen på en måte som ivaretar deres opplevelse av trygghet og integritet. Intervjuer har derfor blitt gjennomført i lokaler i Halden kommune som personene kjenner fra før. De har også blitt informert om at informasjonen de har bidratt med skal benyttes i kommunens utviklingsarbeid, og at de ikke nødvendigvis kan forvente endringer i egen sak som følge av deltakelse i intervjusituasjonen.

2. OPPSUMMERING AV HOVEDFUNN

I det følgende vil det bli gjort en kort oppsummering av hovedfunn fra de kvalitative intervjuene og fra den kvantitative spørreundersøkelsen. Det vil også bli sett på implikasjoner av hovedfunnene.

Blant personene som stilte til de kvalitative intervjuene oppgav 12 personer å ha problemer knyttet til rus og/eller psykisk helse, 1 person oppgav å ha utfordringer kun knyttet til psykisk helse, mens to av intervjuobjektene var relativt nylig kommet til Norge med behov for bistand til å etablere seg. Blant de 15 personene som besvarte spørreundersøkelsen oppga elleve at de hadde utfordringer knyttet til rus.

Et fellestrekk ved flere av informantene var et ønske om utbedring av boligsituasjon. Når det gjaldt tjenestetilbudet ga flere av informantene uttrykk for at de ønsket hjelp til økonomisk styring, og hjelp til å finne en passende bolig, tilrettelagt for et liv uten rus.

2.1 Relasjoner og fritid

I de kvalitative intervjuene blir det av flere informanter fortalt om en hverdag preget av få aktiviteter og gjøremål, og det vises til manglende sosiale nettverk foruten rusbelastede nettverk. Det blir av flere informanter fortalt at de holder seg mye for seg selv for å unngå de rusbelastede miljøene. På den andre siden trekker noen frem at de har sosiale nettverk utenfor rusmiljøet, og dette fremheves å være av stor verdi for den enkelte.

Spørreundersøkelsen viser til dels samme bilde som de kvalitative intervjuene når det gjelder relasjoner. 67 % oppgir å være sammen med venner med rusmiddelproblemer på fritiden, mens 20 % oppgir at de ikke pleier å være sammen med noen på fritiden. Imidlertid oppgir 47 % at de pleier å være sammen med personer uten rusmiddelproblemer, hvilket kan ses som positivt da flere av informantene hevder dette er viktig for å komme seg ut av rusen. Det varierer hvem de er sammen med utenfor rusmiljøet, og det vises blant annet til familie, venner, samboer/kjæreste og støttekontakt.

2.1.1 Implikasjoner for kommunen

Samlet sett er det en relativt høy andel av informantene som oppgir å være sammen med personer med rusmiddelproblemer på fritiden (67 %). Tatt i betraktning at det i de kvalitative intervjuene blir påpekt av flere at det er uheldig å være sammen med andre med rusmiddelproblemer når en ønsker å bli rusfri, så bør en legge til rette for at brukergruppen i størst mulig grad kan unngå rusbelastede miljøer. Et virkemiddel kommunen kan vurdere er et større fokus på å etablere fritids- og aktivitetstilbud til denne brukergruppen. Et slikt tilbud kan hjelpe brukerne å etablere et rusfritt nettverk, og det kan i stor grad gagne de av informantene som oppgir å ha lite kontakt med andre og lite å foreta seg i hverdagen, dette både med tanke på å komme seg ut av rus og med tanke på økt livskvalitet.

2.2 Boligsituasjon

Det fremkommer i de kvalitative intervjuene at informantenes boligforhold er karakterisert av uheldig beliggenhet og dårlig standard. Når det vises til at boligen har en uheldig beliggenhet er det særlig med hensyn til plassering i rusutsatte miljøer. Mens når det gjelder standard på boligen beskriver noen av informantene svært uheldige boligforhold ved blant annet tilstedeværelse av mugg og rotter. Flere av informantene understreker at boligene de besitter er for små, hvilket på sin side vanskeliggjør mulighetene for å ha besøk av barn. Noen av informantene i de kvalitative intervjuene beskriver også dårlige naboforhold som en medvirkende faktor til misnøye med boligen. Det blir av flertallet vist til at økonomiske utfordringer har en uheldig innvirkning på muligheten til å fremskaffe en tilfredsstillende boligsituasjon.

I spørreundersøkelsen fremkommer det at respondentene samlet sett er misfornøyde med boligsituasjonen. Det er faktisk ingen som oppgir å være fornøyde med hvordan de bor. Til tross for dette er det noen lyspunkter. Flertallet opplever at boligen er stor nok, og flertallet opplever å ha et godt forhold til sine naboer. Videre opplever majoriteten at det er lett å komme seg til og fra aktiviteter fra boligen. Det fremkommer også at flertallet har mulighet til å få hjelp i bygget

de bor i. Når det gjelder hvorvidt informantene vurderer at boligen deres er tilpasset deres behov oppgir seks personer at dette er tilfellet, mens fem vurderer at det ikke er tilfelle. Det viser seg videre at et flertall oppgir selv at de tar ansvar for å holde sine boliger i orden. Dette skal nevnes at tjenestene vil kunne ha motstridende oppfatninger om dette og om andre områder som er undersøkt. Denne undersøkelsen er utelukkende basert på tilbakemeldinger fra brukerne selv.

Spørreundersøkelsen viser at flertallet av informantene hadde valgt å bo på en annen måte i dag, og at et fåtall av respondentene opplever å ha fått være med å bestemme hvor de skal bo. Videre oppgir ni av informantene ikke å ha fått være med å bestemme hvordan deres bolig skal se ut. Ovennevnte kan gjerne ses i sammenheng med at flertallet opplever å ha utfordringer knyttet til å styre sin egen økonomi, og at informantene opplever at det er vanskelig å skaffe seg en bolig på det private markedet. Med andre ord kan de økonomiske utfordringene føre til begrensninger knyttet til å fremskaffe en tilfredsstillende bolig, og begrensninger knyttet til å velge boforhold.

Når det blir stilt spørsmål om fremtidige ønsker og behov i forhold til bolig oppgav elleve av femten respondenter at de ønsket å eie fremfor å leie, og et tydelig flertall oppga at de ville ha en privat bolig fremfor en kommunal bolig.

2.2.1 Implikasjoner for kommunen

Undersøkelsen tyder på at Halden kommune har et behov for å utbedre boligtilbudet til tjenestemottakere med utfordringer knyttet til rus. Det uttrykkes behov for flere kommunale boliger i Halden, og for flere boliger som er plassert i ordinære bomiljøer. Det er således behov for et mer differensiert boligtilbud. Dette kan ses i sammenheng med at 9 av informantene i de kvalitative intervjuene peker på at det er lite heldig å bo i miljøer preget av rus hvis en ønsker å slutte med rusmidler.

Blant dem som ikke har en kommunal bolig oppgis det å være behov for at kommunen benytter mer ressurser til å hjelpe dem med å finne boliger på det private markedet, og for at kommunen bidrar til å knytte relasjoner til private utleiere. Det blir av flere oppgitt at det er utfordringer knyttet til garanti fra NAV/kommune, da det er få utleiere som aksepterer denne. Det kan også være en mulighet å vurdere hvorvidt denne garantien kan utbedres slik at den blir mer attraktiv for utleiere.

Som nevnt ovenfor ønsker flertallet av respondentene å eie bolig fremfor å leie. Dette vil ikke nødvendigvis være den beste løsningen for alle, men en kan for aktuelle personer i større grad vurdere mulighetene for bruk av økonomiske virkemidler fra Husbanken.

2.3 Tjenestesituasjon

Informantgruppen mottar et bredt spekter av tjenester herunder blant annet oppfølging fra psykisk helsetjeneste, fra rustjeneste, fra NAV, fra lege, fra hjemmesykepleie og hjemmehjelp. Dermed vil en rekke ulike tjenesteområder inngå i informantenes vurdering av tjenestene de mottar.

I de kvalitative intervjuene er det noe variasjon når det gjelder informantenes vurderinger av kvaliteten på tjenestene de mottar. Noen av informantene gir inntrykk av å være svært fornøyd med Haldens tjenestetilbud, og flere trekker frem enkeltpersoner som er til særlig stor hjelp. På den andre siden er det noen som er mindre fornøyd med tjenestetilbudet, og peker på at de ikke får nok hjelp.

Bistand til økonomisk styring blir trukket frem som en tjeneste som fungerer godt, og blant dem som ikke får hjelp til økonomisk styring er det flere som ytrer et ønske om å få denne type bistand. Det er kun en av de totalt 15 informantene som er negativ til denne typen bistand, og som opplever det som å miste kontroll over egen økonomi.

Informantene som er mindre fornøyd med tjenestetilbudet begrunner dette med at de ikke har eller får tilgang på den hjelpen de ønsker. Disse formidler også et ønske om at kommunen skal "se" hele tjenestebrukeren i større grad, og legge til rette for individuell tilpasning i tjenestetilbudet. Videre er det blant informantene flere som oppgir å savne et godt fritidstilbud

for personer med rusproblematikk, og det vises til at dette er svært viktig for å komme seg ut av rusmiljøet. Videre er det flere av informantene som opplever å få for lite hjelp fra tjenesteapparatet til å fremskaffe bolig, det være seg både private og kommunale boliger.

Enkelte av informantene peker på at det er uheldig med mye utskifting av personell, hvilket gjør at det er vanskelig å vite hvem man skal forholde seg til, andre informerer om misnøye med tilbudet fra NAV, blant annet når det gjelder hjelp til å finne bolig, og når det gjelder tid på søknadsbehandling.

I spørreundersøkelsen fremkommer det at tjenestemottakerne i stor grad opplever å ha noen å henvende seg til hvis de trenger ekstra hjelp. Videre viser det seg at flertallet av brukerne oppgir å ha en IP, og faste personer som hjelper dem. Men til tross for dette oppgir flertallet av respondentene ikke å få nok hjelp.

Videre oppgir informantene i spørreundersøkelsen at tjenesteyterne samarbeider godt med dem, at de får nok opplæring i dagliglivets aktiviteter, og nok informasjon om hva som skjer rundt dem. Informantene oppgir også at de er tilfredse med graden av medbestemmelse.

Omtrent en tredjedel av informantene oppgir å være fornøyd med tjenestetilbudet samlet sett, mens omtrent en tredjedel oppgir å være verken fornøyd eller misfornøyd. Kun to av informantene oppgir å være misfornøyd med tjenestetilbudet samlet sett.

2.3.1 Implikasjoner for kommunen

Flere av informantene peker på manglende oppfølging fra kommunen når det gjelder økonomiske og boligrelaterte forhold. Noen peker på at de fikk bedre oppfølging tidligere og viser til at det er særlig uheldig at kommunen ikke kan bistå mer med å fremskaffe gode boligforhold. Det kan tenkes at Halden kommune med fordel kan fokusere mer på å hjelpe personer som ikke får innvilget kommunal bolig med å finne bolig på det private markedet. Det skal også fremheves at de aller fleste er svært fornøyd med tjenesteapparatet, og fremhever at de er tilfredse med en rekke tjenester og enkeltpersoner. Det kan også nevnes at det blant dem som oppgir å være misfornøyd med tilbudet i tilfeller har takket nei til ulike tilbud, hvilket kan indikere at informantene og tjenesteytere har ulike syn på hva som er det beste tiltaket/tilbudet for den enkelte.

Målgruppen fremstår som en gruppe med behov for stabile forhold, og således bør kommunen etterstrebe at utskifting av personell blir så lav som mulig. Videre kan det se ut til at kommunen med fordel i større grad kan bistå informantgruppen med hjelp til å styre økonomien. De som har mottatt denne type bistand virker stort sett fornøyd med ordningen, og flere av dem som ikke får den type hjelp oppgir at dette er noe de kunne tenke seg. Det er nærliggende å anta at et slikt tilbud kan hjelpe denne gruppen til å håndtere økonomiske utfordringer, og gjennom dette legge til rette for tilegnelse av mer ordnede leie- og eventuelt eieforhold. Vilje til å ta i mot et slikt tilbud kan også tenkes å kunne være en viktig forutsetning for tildeling av kommunal bolig og innvilgelse av økonomiske virkemidler.

Forskjellene i brukernes preferanser, og til dels ulike vurderinger av tjenestetilbudet, kan illustrere at informantene er en gruppe med sammensatte utfordringer. Dette taler det for at Halden kommune med fordel kan fokusere på å tilpasse tilbud til den enkelte, og arbeide for å tilby integrerte og samordne tjenester, slik at hele brukeren blir sett. Dette kan igjen ses i sammenheng med betydningen av relasjoner og nettverk utenfor rusmiljøet som en forutsetning for en positiv utvikling.

3. FUNN FRA KVALITATIVE INTERVJUER

Rambøll gjennomførte 15 intervjuer med personer som enten var brukere av bo- og/eller tjenestetilbud eller som hadde behov for bo- og/eller tjenestetilbud i Halden kommune. Intervjuene tok sikte på å avdekke hvorvidt informantene var tilfredse med tjeneste- og botilbudet, og hvilke ønsker de hadde for fremtiden når det gjaldt tilbudet fra Halden kommune.

Blant intervjuobjektene oppgav 12 personer å ha problemer knyttet til rus og/eller psykisk helse, 1 person oppgav å ha utfordringer kun knyttet til psykisk helse, mens to av intervjuobjektene var relativt nylig kommet til Norge med behov for bistand til å etablere seg.

Personene intervjuet hadde til dels sammensatte utfordringer knyttet til boligsituasjon og tjenestetilbud. Et fellestrekk ved flere av informantene var et ønske om utbedring av boligsituasjon. Når det gjaldt tjenestetilbudet ga flere av informantene uttrykk for at de ønsket mer økonomisk støtte og mer hjelp til å styre sin økonomi.

3.1 Innledende om brukernes livssituasjon – kjennetegn ved brukerne

Personene intervjuet er kjennetegnet ved en utfordrende livssituasjon, der flere ytrer et behov for større grad av oppfølging fra tjenesteapparat, og et behov for mer ordnede boforhold.

Blant informantene er det mange som får stønad til livsopphold gjennom NAV, hvor av noen går på arbeidsavklaringspenger og andre på uføretrygd. Det er et fellestrekk ved informantgruppen at samtlige oppgir å ha en svak økonomi, hvilket på sin side påvirker evnen til å tilskaffe en tilfredsstillende bolig. Flertallet av informantene oppgir å motta en rekke kommunale tjenester, det være seg blant annet tjenester fra ambulerende team, rusteam, støttekontakt og sosialmedisinsk poliklinikk (SMP).

Informantene med rusproblematikk er en gruppe med sammensatte utfordringer, men det er likevel mange fellestrekk ved denne gruppen. Det blir av flere fortalt om vanskelige barndommer preget av ustabilitet og rus. Det blir forklart at dette har vært med på å lede dem inn i problemer med rus og kriminalitet. Substansene som blir misbrukt blant informantene varierer. Enkelte har utfordringer knyttet til hasj og alkohol, mens andre har problemer knyttet til amfetamin, og heroin. En av informantene oppgir å ha blitt rusfri, mens flere oppgir at de har trappet ned rusmisbruket og har et ønske om å komme seg ut av rus.

Blant informantene med utfordringer knyttet til rus oppgir flere å ha en hverdag preget av få aktiviteter og gjøremål. Det blir vist til en mangel på sosiale nettverk foruten rus. Med en intensjon og et ønske om å holde seg unna rusen holder flere av informantene seg mye for seg selv. På den andre siden er det også noen av informantene som oppgir å ha sosiale nettverk uten rusproblematikk, hvilket det virker som blir verdsatt. Dette kan tyde på at det i større grad er behov for å etablere fritidstilbud som denne gruppen kan benytte seg av. I den forbindelse kan det være viktig å arbeide med å motivere til å delta på slike tilbud, da erfaringer viser at denne gruppen kan ha utfordringer med å forholde seg til avtaler.

Blant informantene med rusproblematikk oppgir flertallet at rusen har gjort livet vanskelig. En informant forteller at han har mistet alt. Det viser seg at rusavhengigheten har for flere av informantene ledet til problemer med å holde på arbeid, og utfordringer tilknyttet å finne og holde på fast bopel. Videre er det mange av informantene som viser til utfordringer knyttet til familiære forhold, der særlig manglende kontakt med barna blir trukket frem som problematisk. I den forbindelse blir det av flere påpekt at det er ønskelig å ha mer kontakt med respektive barn. Mangelen på kontakt med barna blir ofte sett i sammenheng med dårlige boforhold, hvor det vises til enten mangel på plass eller uheldig beliggenhet.

Oppsummert kjennetegnes situasjonen til flertallet av informantene av en hverdag preget av utfordringer knyttet til rus, bolig, økonomi og sosiale relasjoner. Fra ovennevnte kan en utlede at denne gruppen har behov for et bredt spekter av tjenester, hvilket på sin side setter krav til å integrere tiltak og tjenester for å kunne tilby et best mulig og helhetlig tjenestetilbud. På den mer

positive siden viser flere av informantene motivasjon for å leve et mer stabilt og fullverdig liv uten rus.

3.2 Brukernes opplevelse av egen boligsituasjon

Flertallet av informantene forteller en historie preget av hyppig skifte av bolig, hvilket i stor grad oppgis og skyldes rusrelaterte forhold. Flere oppgir å ha blitt kastet ut av boliger pga husbråk og lignende. Mange informerer om at boligforholdene de har levd under har vært preget av både uheldig beliggenhet og dårlig standard. En av informantene oppgir følgende i forbindelse med tidligere boligsituasjon: "Det har vært dårlig alt sammen. Bodde i mange private leiligheter, men er blitt kastet ut på grunn av bråk". På den andre siden oppgir en av informantene som har vært bostedsløs over en periode å ha fått god hjelp av NAV til å finne ny bolig. Vedkommende forteller at det gikk kort tid fra søknad til tildeling av kommunal bolig.

Blant informantene som fortiden har bolig er de fleste misfornøyde med respektive boforhold, dette gjelder både de med og uten rusproblematikk. Det blir av flere pekt på utfordringer knyttet til økonomi, som på sin side har innvirkning på evnen til å fremskaffe gode boligforhold. Flere av dem som ble intervjuet oppgir å ha for liten plass i boligen, og flere peker på at de har for få soverom til å dekke behovet blant familiemedlemmene. I følge en informant fører boligstørrelsen til at flere av barna må sove sammen i stuen, mens en annen informant oppgir å ha for liten plass til å ha sønnen sin på besøk.

Utover størrelsen på boligen er det flere av informantene som var misfornøyd med kvaliteten på boligen. En karakteriserer boligen sin som "et høl, i et skikkelig råttent bygg", hvor vedkommende blant annet har opplevd væpnet innbrudd. Dette har ført til at personen ikke føler seg trygg i boligen, og oppholder seg for tiden mest i leiligheten til kjæresten. Samme person har informert kommunen om at han blir dårlig av å bo i denne leiligheten, men oppgir ikke å få noe hjelp til å finne ny bolig fra kommunen.

Ni av informantene med rusmiddelproblematikk pekte på uheldig plassering av boligen, hvilket særlig gjaldt de som hadde sentrumsnære boliger. I den sammenheng ble det pekt på utfordringer knyttet til rusmiljøene etablert i sentrum, og at det var vanskelig å holde seg unna når en bodde så nært. En uttaler: "der jeg bor nå kan jeg ikke gå ut på gata for der er de". Blant informantene er det også noen som oppgir å bo i belastete områder utenfor sentrum, hvilket oppgis å ha en uheldig innvirkning på rusituasjonen. Flere viser til viktigheten av å ha en bolig i et miljø uten rus, hvilket tyder på at dette er et forhold kommunen bør være bevisst ved fremskaffelse av bolig til personer med rusmiddelproblemer.

Blant informantene er det en som for tiden mangler bolig, og en som er i ferd med å miste boligen sin. En annen informant oppgir at boligen er i så dårlig stand, og at området den ligger i er så belastet at vedkommende ikke orker å bo der. Disse personene forklarer at det til tider kan være en påkjenning med en slik usikker boligsituasjon, og ytrer et ønske om å leve under mer ordnede boforhold. To av disse personene ønsker hjelp fra kommunene til å utbedre sin boligsituasjon, mens en av dem ønsker å ordne dette på egenhånd.

Flere pekte på at dårlige boforhold har en uheldig innvirkning på kvaliteten på familiære relasjoner, samtidig som at det gjør det vanskeligere å komme seg ut av rusproblematikken. Dette kan ses i sammenheng med at 9 av informantene i de kvalitative intervjuene peker på at det er lite heldig å bo i miljøer preget av rus hvis en ønsker å slutte med rusmidler. Dette bekreftes av en informant som understreker at ustabile boforhold gjør det vanskelig å komme seg ut av rusen, samtidig som det vanskeliggjør oppfølging av arbeid og trening.

På den andre siden er det noen av intervjuobjektene som oppgir å være svært fornøyde med boligene de besitter, og virker svært takknemlige for støtten de har fått fra tjenesteapparatet. Gode boligforhold virker også å ha innvirkning på flere forhold knyttet til livskvalitet, hvilket illustrer viktigheten av å fokusere på å fremskaffe gode boligforhold for denne gruppen. Noe som bygger opp under behovet for støtte fra kommunen til å fremskaffe kommunale boliger er at flere av informantene peker på at det er vanskelig å finne leiligheter på det private markedet, da svært få besitter midler til å betale depositum. Videre vises det til at få private utleiere godtar garanti fra NAV, hvilket ytterligere minsker muligheten til å finne en privat leiebolig.

Sett i lys av at det beskrives som vanskelig å komme inn på det private leiemarkedet er det flere som ønsker en kommunal bolig, og som har søkt om dette. Men flere av informantene oppgir å ha fått avslag på søknader om kommunal bolig uten at de helt kan forstå årsaken til dette. Til eksempel oppgir en av informantene som for tiden bor i en privat leilighet og mistrives, og å føle seg utrygg i boligen. Vedkommende har søkt om kommunal bolig, men har fått avslag. En annen informant som ønsker kommunal bolig forteller at hun ikke har fått hjelp til å skaffe bolig overhodet, hvilket hun opplever som vanskelig. En tredje informant som ønsker kommunal bolig forteller at han ikke har fått hjelp til å fremskaffe dette av NAV. Dette forklarer vedkommende med at NAV ikke har det som trengs når det kommer til bolighjelp og økonomisk støtte.

Det er også flere av informantene som ytrer et ønske om å eie en privat bolig, og det er i den sammenheng flere som oppgir å ha søkt om startlån. En av dem som har søkt om startlån forteller å ha fått avslag på søknaden, og oppgir å være svært skuffet over dette. Årsaken var i følge ham at det ble stilt spørsmål angående hvorvidt han var skikket til å ta vare på boligen sin. Vedkommende mener dette er helt urimelig, da han er fullt kapabel til å holde boligen i god stand. Informanten viser til at å kjøpe egen bolig ville motivert han ytterligere til å komme seg ut av rus og få orden på livet sitt. En annen tjenestemottaker har nylig fått innvilget startlån og uttrykker at han felte glede når dette ble innvilget. Dette kan tyde på at startlån kan være en heldig ordning for motiverte kandidater, men det vil i så fall være viktig å vurdere både evnen til å holde boligen i stand og evnen til å håndtere boliglånet.

Videre bør det nevnes at flertallet av informantene oppgir at de i stor grad klarer å holde boligen i orden, og at det ikke er et behov for hjelp til dette. På den andre siden ønsker flere hjelp til økonomisk styring for blant annet å påse at regninger blir betalt.

3.3 Brukernes opplevelse av tjenestene

Noen av informantene er delvis vage når det gjelder å skille de kommunale tjenester fra hverandre, hvilket også påvirker muligheten til å gjøre rede for brukernes opplevelse av de ulike tjenestene de mottar. Dermed vil følgende fremstilling av informantenes opplevelse av tjenestene preges til en viss grad av generelle fremstillinger.

Når det gjelder informantenes vurdering av kvaliteten på tjenestene de mottar synes opplevelsen å være noe variert. Noen av informantene gir inntrykk av å være svært fornøyd med Haldens tjenestetilbud, mens andre peker på at de ikke får nok hjelp, men at enkeltpersoner innenfor tjenestetilbudet er til stor hjelp.

Blant dem som er fornøyde med tjenestetilbudet trekkes det frem at bistand til økonomisk styring er noe som fungerer godt, og at det er en tjeneste de er takknemlig for. Blant dem som ikke får hjelp til økonomisk styring er det flere som formidler et ønske om å få denne type bistand.

Det er nærliggende å anta at økonomisk styring kan hjelpe denne gruppen til å håndtere økonomiske utfordringer, og gjennom dette legge til rette for tilegnelse av mer ordnede leie- og eie forhold. Når det gjelder vurderingskriterier for tildeling av kommunal bolig og innvilgelse av startlån kan det tenkes at villighet til bistand til økonomisk styring bør inngå som et sentralt kriterium.

Men til tross for at flere virker positive til å få hjelp til økonomisk styring er det en av informantene som oppgir å oppleve at rusteamet vil ta over vedkommendes økonomi og føler seg gjennom dette umyndiggjort. Han forteller videre at han blir sliten av oppfølgingen fra rusteamet. Forskjellen i brukernes preferanser og oppfatninger illustrerer på sin side viktigheten av individuell tilpasning av tjenestetilbudet.

Flere av informantene trekker frem Ambulerende team som en meget god tjenesteyter. En av informantene uttaler at: "Ambulerende team har aldri gitt meg opp", og er svært fornøyd med den innsatsen som er gjort. En annen informant oppgir at ambulerende team har: "hjulpet meg med søknader, og tatt meg med på turer, eksempelvis fluefisking, de tar tak i ting", og en annen informant bekrefter denne positive vurderingen av ambulerende team og viser til at hjelpen han har fått har fungert godt.

Informantene som er mindre fornøyde med tjenestetilbudet trekker frem at de ikke blir hørt i tilstrekkelig grad. De ønsker at kommunen skal "se" tjenestebrukeren i større grad, og legge til rette for individuell tilpasning i tjenestetilbudet. Blant informantene er det flere som oppgir å savne et godt fritidstilbud for personer med rusproblematikk. Det vises til at dette er svært viktig for å komme seg ut av rusmiljøet.

Videre er det flere av informantene som opplever å få for lite hjelp til å fremskaffe bolig. Som vist til tidligere er det flere som ønsker å få tildelt kommunal bolig, men som oppgir at de ikke får hjelp til dette. En av informantene som har fått avslag på kommunal bolig ytrer et ønske om hjelp til å finne en bolig i det private leiemarkedet. Det kan tenkes at Halden kommune bør vurdere å fokusere på å hjelpe personer som ikke får innvilget kommunal bolig i større grad med å finne bolig på det private markedet. Samme informant oppgir å være svært fornøyd med andre tjenester vedkommende mottar.

Enkelte av informantene peker på at det er uheldig med mye utskifting av personell, hvilket gjør at det er vanskelig å vite hvem man skal forholde seg til. Dette er en gruppe som har behov for stabile forhold, således bør en etterstrebe om mulig at utskiftningen av personell blir så lav som mulig. Videre er det flere av informantene som oppgir å være misfornøyd med tilbudet fra NAV. En informant viser til at han ikke er fulgt opp av NAV når det gjelder ønske om en utplasseringsjobb. En annen informant forteller at han ikke har fått den hjelpen han trenger fra NAV når det gjelder hjelp til å finne bolig og hjelp til å styre egen økonomi. En informant viser til å få avslag på alt han søker om fra NAV, hvilket har ført til at han har gitt opp NAV.

Samlet sett er det flere som peker på manglende oppfølging av kommunen når det gjelder økonomiske og boligrelaterte forhold. Noen peker på at de fikk bedre oppfølging tidligere og viser til at det er særlig uheldig at kommunen ikke kan hjelpe mer med å fremskaffe gode bolig forhold. Samtidig skal det fremheves at mange er svært fornøyde med deler av tjenesteapparatet, og viser til personer som virkelig har hatt en positiv innvirkning på deres livssituasjon. Videre bør og nevnes at det blant dem som oppgir å være misfornøyd med tilbudet i tilfeller har takket nei til ulike tilbud, hvilket kan indikere at informantene og tjenesteapparatet i noen tilfeller har ulike syn på hva som er det beste tilbudet for den enkelte.

3.4 Fremtidige ønsker og behov

Flertallet av informantene uttaler et ønske om mer bistand til å finne enten en kommunal bolig eller en bolig på det private markedet. Det virker å være en fremtredende utfordring at mange som ikke får innvilget kommunal bolig sliter med å finne tilfredsstillende boliger på det private markedet. Det oppgis at det er få utleiende som er interessert i å ha arbeidsledige og/eller rusmisbrukere som leietakere, og at den kommunale garantien ikke veier tungt i det private markedet. Dette tyder på at Halden kommune bør prioritere å hjelpe de som ikke er kvalifisert for å bo i en kommunal bolig til å komme inn på det private boligmarkedet.

Det er som nevnt tidligere flere blant informantene som ønsker å få innvilget startlån. Det vises blant annet til at å eie en egen bolig ville gitt motivasjon til å ta bedre vare på boligen sin. En annen informant hevder at en permanent boligsituasjon vil minke sjansene for å havne i rusen igjen. Dette kan tyde på at de som kan kvalifisere til å få innvilget startlån bør hjelpes med å sette i gang med søknadsprosessen.

Som det har fremkommet i tidligere avsnitt er det flere av informantene som understreker viktigheten av et rusfritt miljø og anser det som et sentralt kriterium for å komme ut av rusen. I den forbindelse er det flere av informantene som viser til et ønske om en bolig litt utenfor sentrum i et boligstrøk ikke preget av rus. Dette indikerer viktigheten av bevissthet rundt lokaliseringen av kommunale boliger.

Videre er det flere av informantene som trekker frem at boligene de disponerer er for små, og at størrelsen på boligen går utover muligheten til å opprettholde familiære relasjoner og å ha besøk av egne barn. Dette tyder på at det i tildeling av bolig bør tas hensyn til hvorvidt tjenestebrukeren har barn, og i så fall forsøke å legge til rette for at det er plass i boligen til å ha barn på besøk. Det blir også vist til et ønske om større grad av individuell tilpasning i tjenestetilbudet. Videre er det flere som uttaler et ønske om å komme ut i arbeid og tilegne seg en normal boligsituasjon slik at de kan bygge seg et normalt liv. For å oppnå dette ser det ut til være behov for et bredt spekter av integrerte tjenester rettet mot tjenestemottakerne.

4. FUNN FRA SPØRRESKJEMAUNDERSØKELSEN

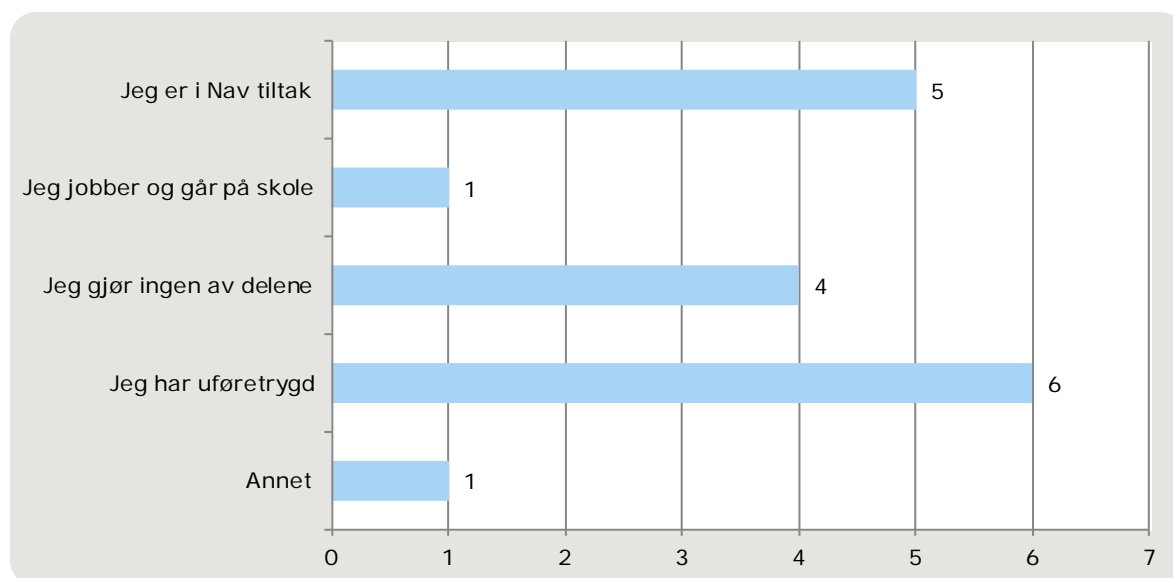
Totalt antall respondenter i spørreundersøkelsen var 15 personer, herunder 11 menn og 4 kvinner. Det skal nevnes at ikke samtlige respondenter har besvart alle spørsmål. Noen spørsmål ser ut til å være hoppet over uten noen klar grunn, mens andre spørsmål omhandlende nåværende boligsituasjon har blitt hoppet over da de har vært mindre relevante for dem som ikke har bolig.

Blant respondentene var 7 personer mellom 20-29 år, mens 8 personer var mellom 30-49 år. Samtlige av respondentene oppgir å ha norsk som morsmål. Når det gjaldt spørsmål om sivilstatus oppgav 14 av respondentene å være single, mens en oppgav å være skilt. Ingen av respondentene oppgav å bo sammen med sine barn.

4.1 Arbeid og skole

Figuren nedenfor presenterer arbeids- og skolesituasjonen blant respondentene.

Figur 4.1: "Jobber eller går du på skole?" N=15

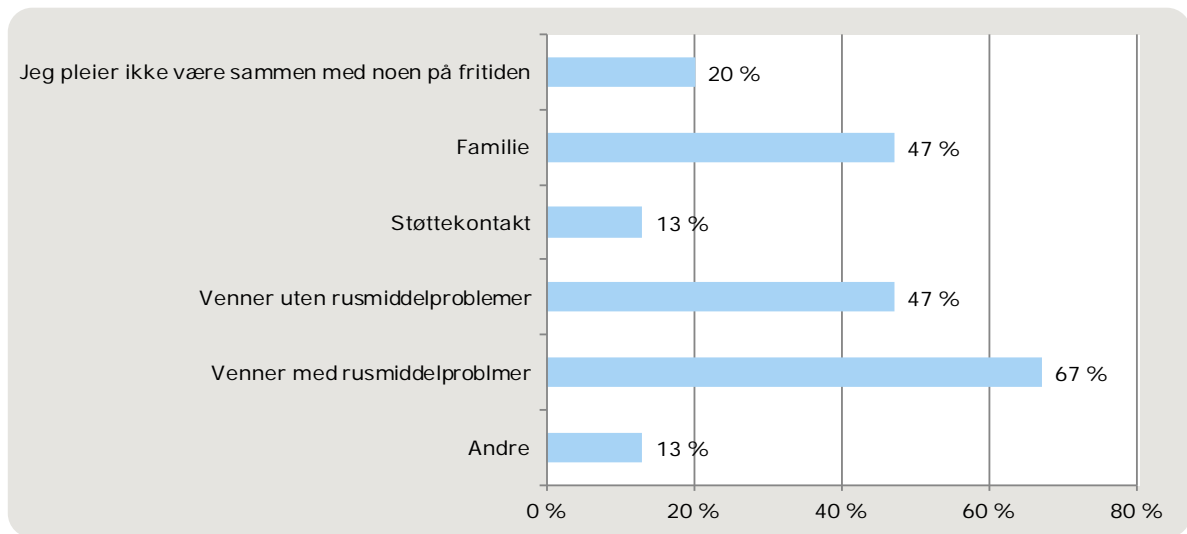

Som det fremkommer av figuren er det få av respondentene som er i arbeid eller går på skole. Blant respondentene er det flere som oppgir å være i Nav tiltak, og flere som oppgir å ha uføretrygd. To av respondentene valgte å benytte flere svaralternativer når de skulle besvare spørsmålet, derfor overstiger antall svar utvalget på 15 personer. Respondenten som oppgav "Annet" på ovennevnte spørsmål informerte om å delta i frivillig arbeid to ganger i uken.

4.2 Relasjoner

Det ble stilt spørsmål til informantene om hvem de pleier å være sammen med på fritiden. Hvordan innrapporterte svar fordeler seg er presentert i figuren under.

Figur 4.2: Hvem pleier du å være sammen med på fritiden? (N=15)

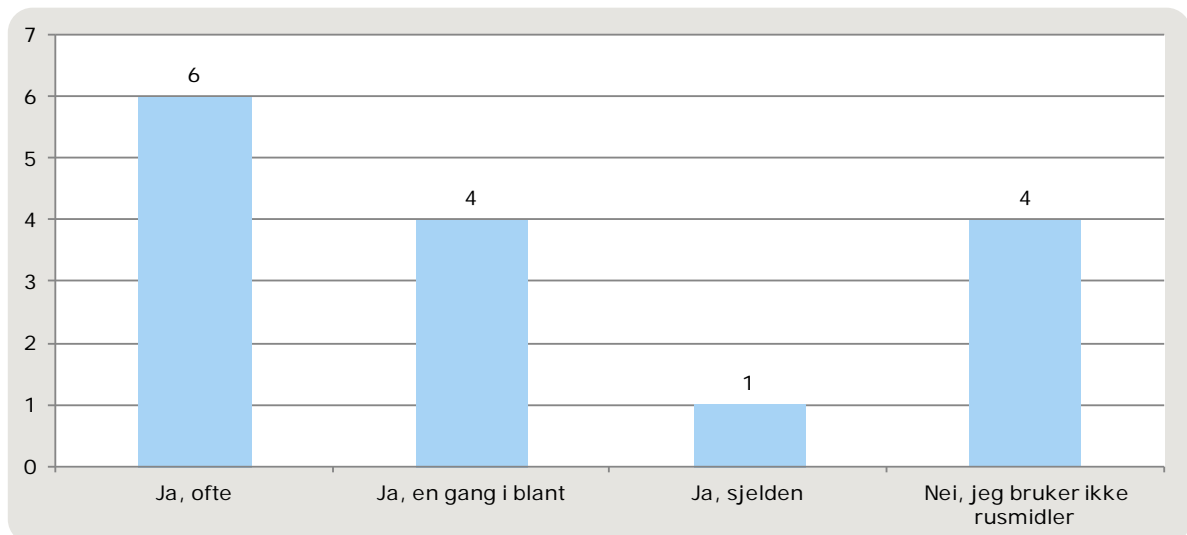

Som det fremkommer av figuren er det et flertall som oppgir å være sammen med venner som har rusmiddelproblemer. Det kan antas å være noe problematisk da flere av informantene i de kvalitative intervjuene oppgir at det er svært viktig å holde seg unna rusmiljøer hvis en skal forsøke å bli rusfri. På den mer positive siden er det også en relativt stor andel av informantene som oppgir å være sammen med venner uten rusproblemer og familie, hvilket kan tenkes er fordelaktig med hensyn til å begrense rusmiddelmisbruket.

4.3 Russituasjon

Informantgruppen er kjennetegnet av rus relaterte utfordringer. Hyppigheten av rusmiddelbruk blant informantene er presentert i figuren nedenfor.

Figur 4.3: Bruker du rusmidler? (n=15)

Det viser seg at 6 av respondentene bruker rusmidler hyppig, mens 4 oppgir å bruke rusmidler en gang i blant. Noe overraskende oppgir 4 informanter ikke å bruke rusmidler. Det kan tenkes at spørsmål om bruk av rusmidler oppleves for noen av informantene som ubehagelige å svare på, og at de derfor velger ikke å oppgi et eventuelt rusmisbruk. Det kan i den forbindelse nevnes at ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen i Halden kommune setter spørsmålstegn ved om ikke en til to av dem som oppgav ikke å bruke rusmidler faktisk har et rusmiddelproblem. Dermed kan det tenkes at figuren gir et til dels uriktig bilde av russituasjonen.

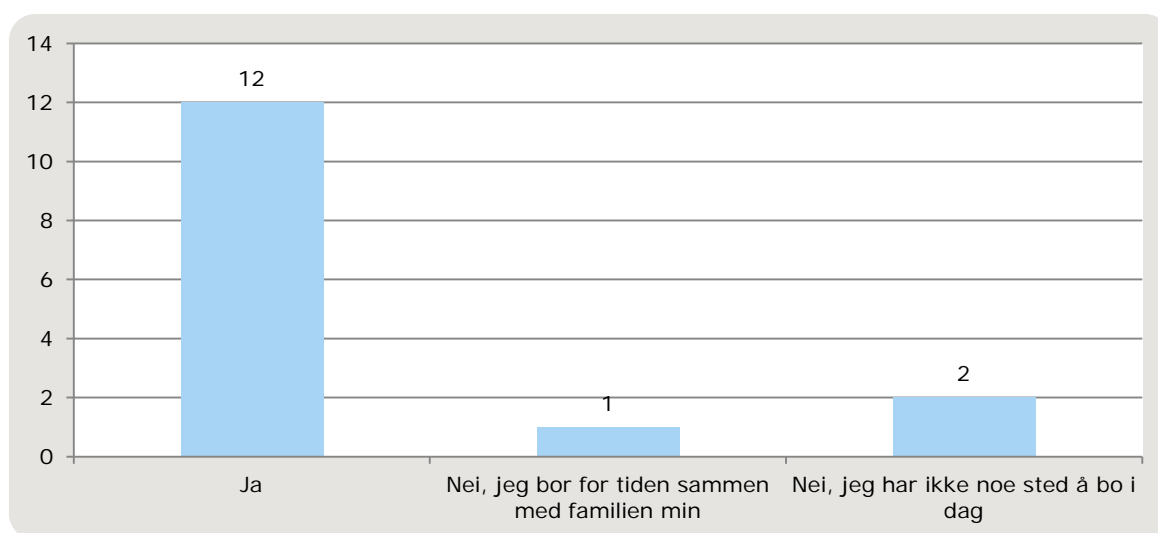
Blant respondentene ble det informert om bruk av alkohol, hasj amfetamin, opiater og alkohol. En av respondentene oppgir å være i LAR tiltak og å bruke Subutex.

4.4 Boligsituasjon

I spørreskjema ble respondentene stilt en rekke spørsmål angående respektive boligsituasjoner. Hvordan respondentene besvarte disse spørsmålene vil bli illustrert og beskrevet i det følgende.

På spørsmål angående nåværende boligsituasjon fordelte informantenes besvarelser seg som illustrert i figuren nedenfor:

Figur 4.4: Bor du i en fast bolig i dag? (N=15)

Figur 4.4 viser at et tydelig flertall av respondentene har en fast bolig, mens en respondent oppgir å bo sammen med sin familie og to respondenter oppgir ikke å ha noe sted å bo.

De som oppgav å bo i en fast bolig ble stilt en rekke spørsmål om respektive boligforhold. Disse spørsmålene var i hovedsak relevante for de som hadde en bolig å bo i.

Av respondentene som hadde en fast bopel oppgav tolv å bo alene, mens en oppgav å bo sammen med sine foreldre. Blant de med fast bopel oppgav to å bo i bokollektiv, mens ti oppgav å bo i en egen leilighet.

Tre av respondentene oppgav å bo i en kommunal bolig, mens hele ni av respondentene oppgav å bo i private leiligheter. Samtlige av informantene med bolig oppgav å leie.

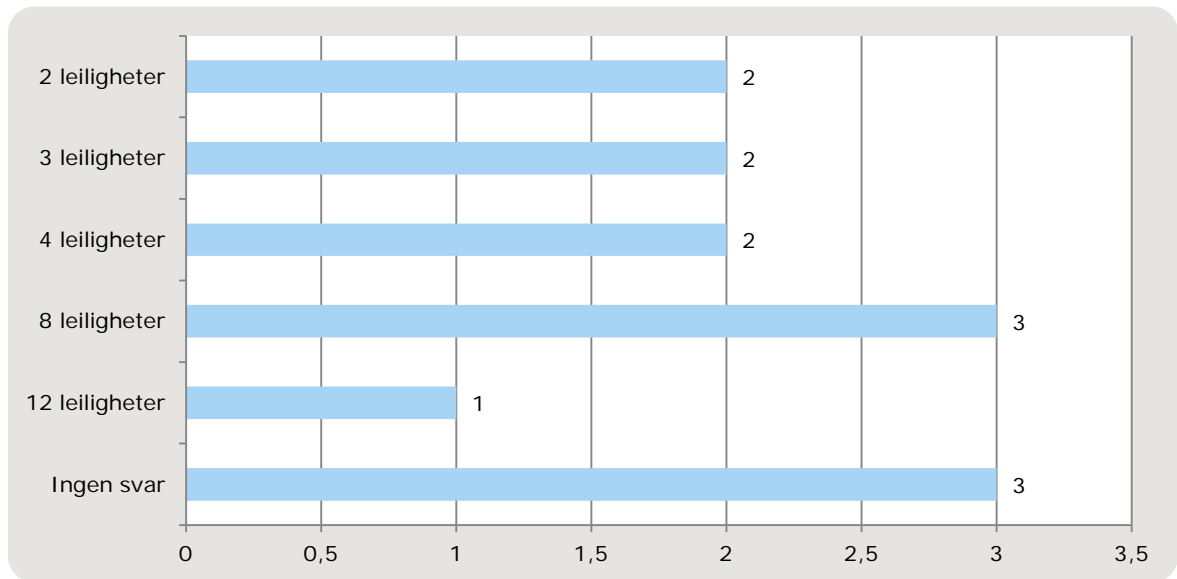
Når det gjaldt spørsmål om hva slags type gård de bodde i valgte flertallet av respondentene ikke å svare på dette, mens fire oppgav å bo i et borettslag.

Når det gjaldt lokalisering av bolig informerte ni av respondentene om å bo sentralt i byen, mens 3 oppgav å ha en bolig utenfor byen.

Videre oppgav tre av respondentene å bo i et bygg med serviceleilighet, mens syv oppgav ikke å bo i et bygg med serviceleilighet.

Det ble også stilt spørsmål til informantene om hvor mange leiligheter det er i byggene de bor i, hvilket er illustrert i figuren nedenfor.

Figur 4.5: Hvis du bor i en leilighet, hvor mange leiligheter er det i bygget du bor i? (N=13)

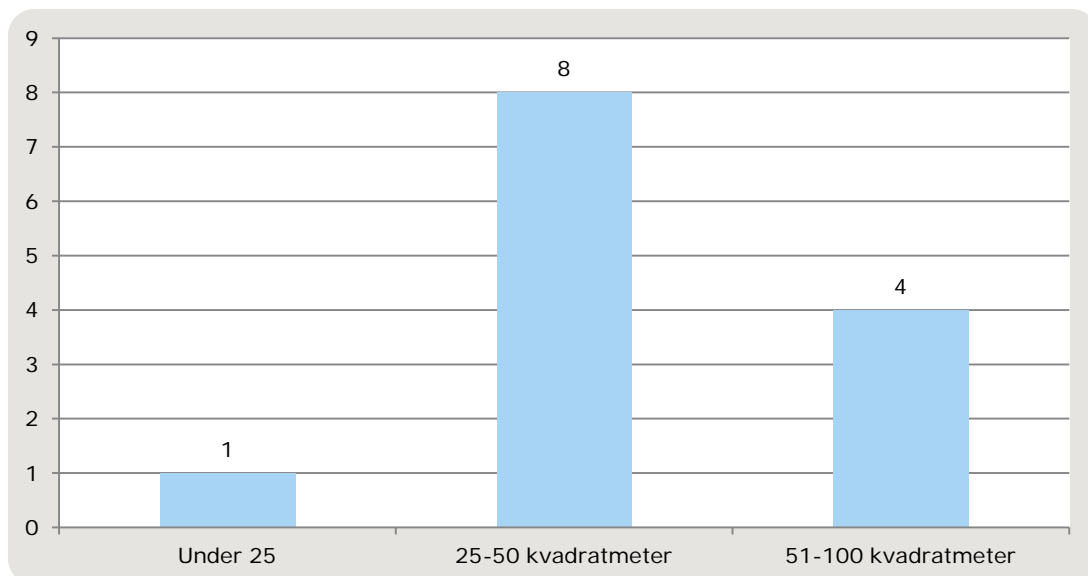

Som det fremkommer av figur 4.5 bor flertallet av respondentene i bygg med 2 til 4 leiligheter, mens tre oppgir å bo i bygg med 8 leiligheter og en respondent oppgir å bo i et bygg med 12 leiligheter.

Det ble videre stilt spørsmål om noen av informantene bodde med andre, hvilket det kun var to som oppgav å gjøre. Begge disse respondentene informerte om å bo sammen med 8 personer.

Når det gjelder størrelsen på boligene informantene bodde i er det illustrert i figuren nedenfor.

Figur 4.6: Hvor stor er din bolig? (N=13)

Som det fremkommer fra figuren bor flertallet av respondentene i leiligheter som er større enn 25 kvm. Kun en av respondentene oppgir å ha en bolig som er mindre enn 25 kvm. Fire av respondentene har leiligheter på over 51 kvm, noe som kan sies å være en god størrelse tatt i betraktning at disse bor alene.

Informantene ble bedt om å vurdere en rekke påstander knyttet til respektive boligsituasjoner, hvilket vil bli presentert i det følgende.

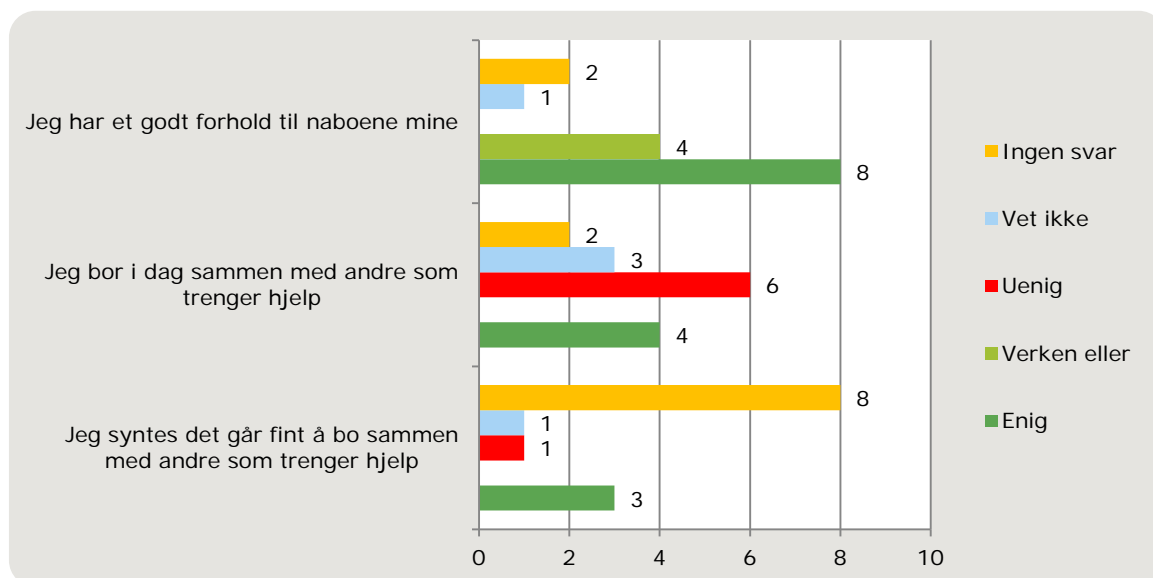
4.5 Er respondentene fornøyde med egen bosituasjon?

Det fremgår av brukerundersøkelsen at det varierer noe hvor fornøyd respondentene er med respektive boligsituasjoner.

4.5.1 Bomiljø

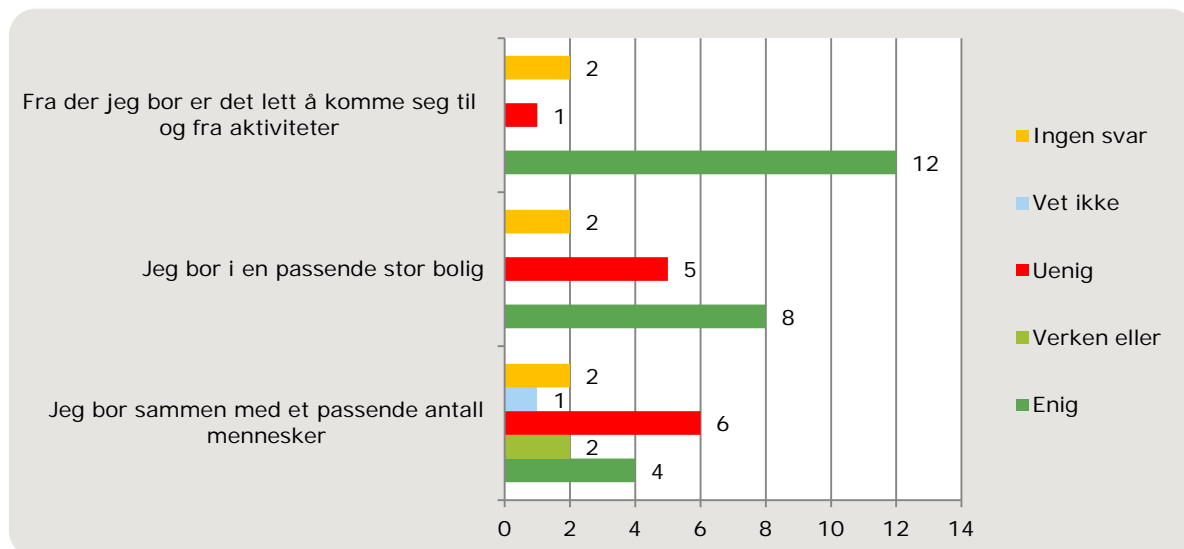
I det følgende vil det bli presentert to figurer som viser hvorvidt informantene er fornøyd med sitt bomiljø.

Figur 4.7: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

Figur 4.7 viser at flertallet mener å ha et godt forhold til sine naboer. Figuren viser videre at det er kun fire personer blant informantene som bor sammen med andre som trenger hjelp. Blant disse fire informantene oppgir tre at det går fint å bo sammen med andre som trenger hjelp, mens en sier seg uenig i dette.

Figur 4.8: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

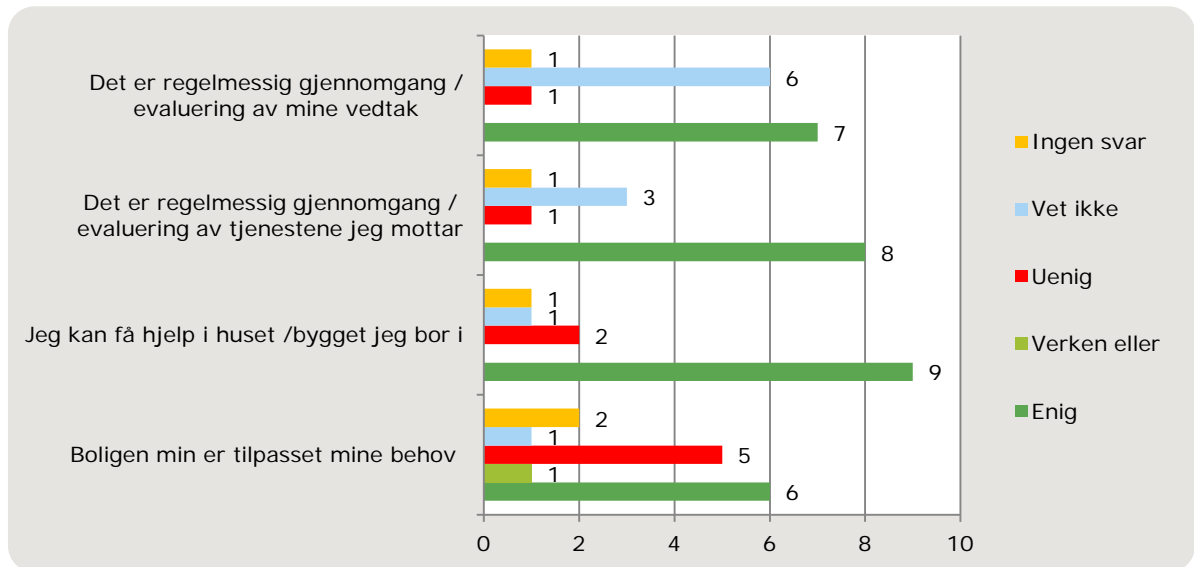
Det fremkommer av figur 4.8 at et tydelig flertall av informantene opplever at det er lett å komme seg til og fra aktiviteter fra boligen de besitter. Det viser seg også at flertallet opplever at boligen er stor nok, mens fem personer mener at boligen ikke er tilstrekkelig stor. Figuren viser videre at det er flere av informantene som vurderer at de ikke bor sammen med et passende antall mennesker. Tatt i betraktning at 12 av respondentene tidligere har oppgitt å bo alene, så

kan dette tyde på at det er flere som ønsker å bo sammen med andre. Det formidles at noen gjerne kunne tenke seg å bo sammen med en samboer/kjæreste eller venner.

4.5.2 Gjennomgang og tilpasning av botilbud

Videre kommer det frem at det er en relativt høy andel av informantene som vurderer at deres bolig er tilpasset deres behov.

Figur 4.9: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

Som det fremkommer av figuren oppgir syv av informantene at det er regelmessig gjennomgang/evaluering av deres tiltak. På den andre siden oppgir hele seks respondenter ikke å vite hvorvidt det er regelmessig gjennomgang/evaluering av deres tiltak. Dette kan tyde på at det er forbedrings potensial når det gjelder kommunikasjon av slike gjennomganger/evalueringer.

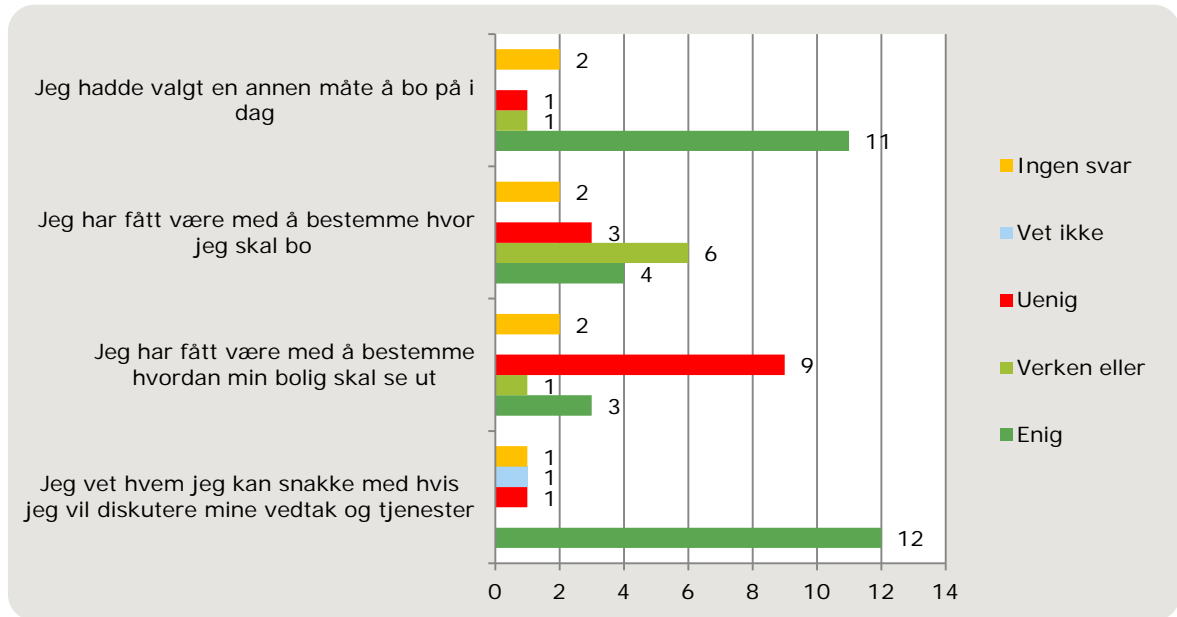
Når det gjelder hvorvidt det er regelmessig gjennomgang/evaluering av tjenestene informantene mottar er det åtte som oppgir at dette er tilfelle, mens de resterende som har besvart oppgir enten ikke å vite hvorvidt det er tilfelle, eller at det ikke foregår slike regelmessig gjennomganger.

Som det fremkommer av figuren oppgir et tydelig flertall at det er muligheter for å få hjelp i bygget de bor i. Når det gjelder hvorvidt informantene vurderer at boligen deres er tilpasset deres behov oppgir seks personer at dette er tilfellet, mens fem vurderer at det ikke er tilfelle.

4.5.3 Medvirkning og innflytelse

I det følgende vil vi se nærmere på om brukerne har hatt mulighet til å påvirke hvordan de skal bo, det vil si om de har opplevd mulighet for brukermedvirkning.

Figur 4.10: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

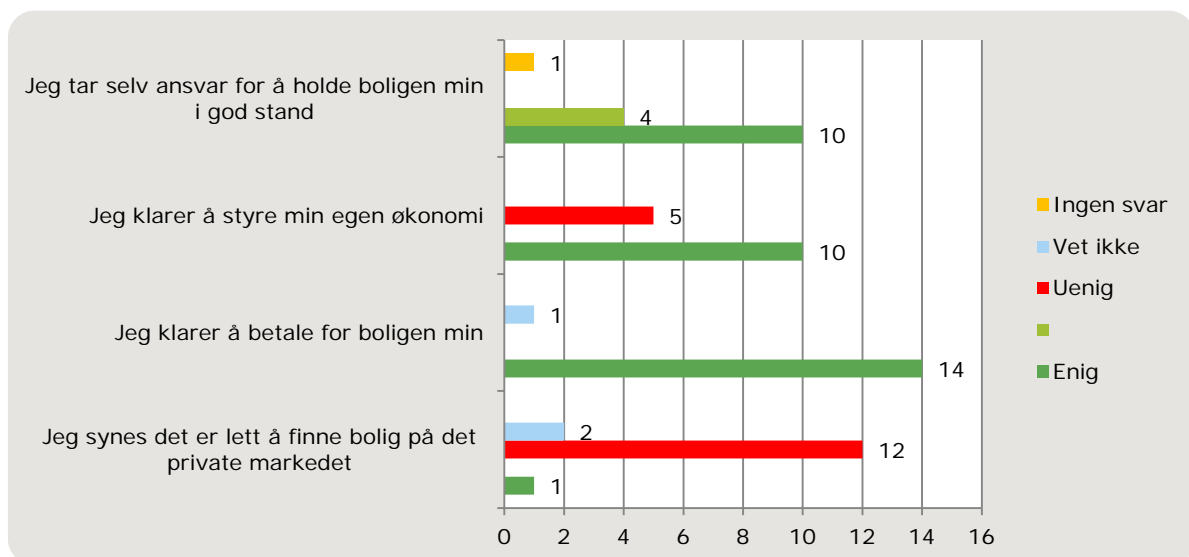
Som det fremkommer av figur 4.10 hadde flertallet av informantene valgt å bo på en annen måte i dag. Det viser seg at kun fire av respondentene har fått være med å bestemme hvor de skal bo, mens hele ni av informantene ikke har fått være med å bestemme hvordan deres bolig skal se ut. Dette kan oppfattes som til dels underlig da flertallet oppgir å bo i private boliger, imidlertid kan det skyldes økonomiske forhold som begrenser valgmuligheter når det gjelder boligforhold.

Den siste påstanden i figuren viser at flertallet vet hvem de skal snakke med dersom de har behov for å diskutere sine vedtak.

4.5.4 Økonomi og orden

Når det gjelder økonomi og evne til å overholde orden og forpliktelser fremkommer det at flertallet av informantene vurderer at dette i liten grad er problematisk.

Figur 4.11: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

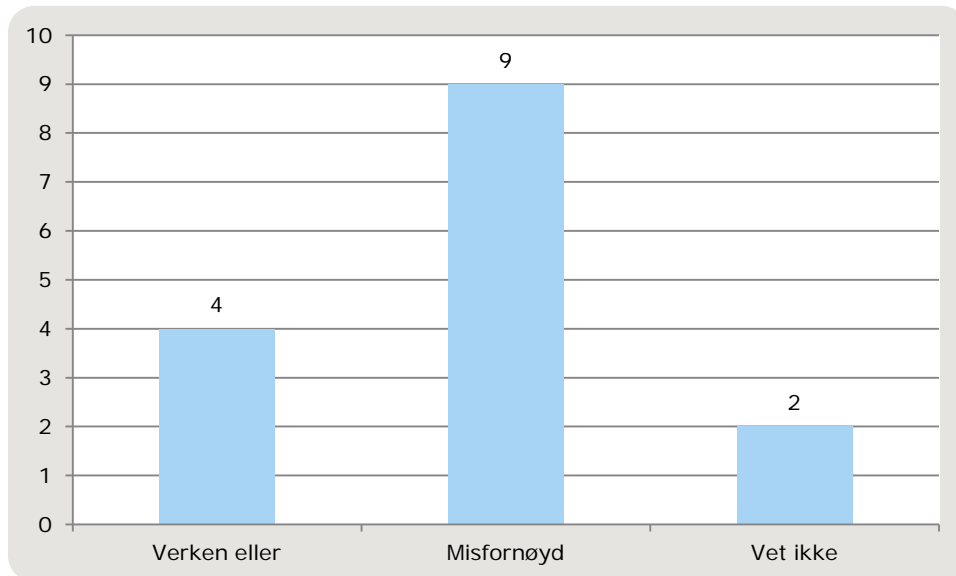
Figuren viser at flertallet opplever at de klarer å styre sin egen økonomi. På den andre siden er det fem personer som oppgir å ha problemer med å styre egen økonomi. Hele 14 av respondentene mener de klarer å betale for sin bolig, men 12 av informantene opplever likevel at det er vanskelig å skaffe seg en bolig på det private markedet.

Det viser seg fra figuren at et tydelig flertall tar ansvar for å holde sine boliger i orden. På spørsmål om hva brukerne anså som viktig for å holde boligen i orden var det flere som pekte på at å holde seg rusfri stod sentralt, andre pekte på planlegging og motivasjon som sentralt. To av informantene pekte imidlertid på at de trengte hjelp til å holde boligen i orden.

4.5.5 Tilfredshet med boligsituasjon

Respondentene er videre stilt spørsmål om hvor fornøyd de er med hvordan de bor samlet sett. Svarene er presentert i figuren nedenfor.

Figur 4.12: Hvor fornøyd er du med hvordan du bor alt i alt? (N=15)

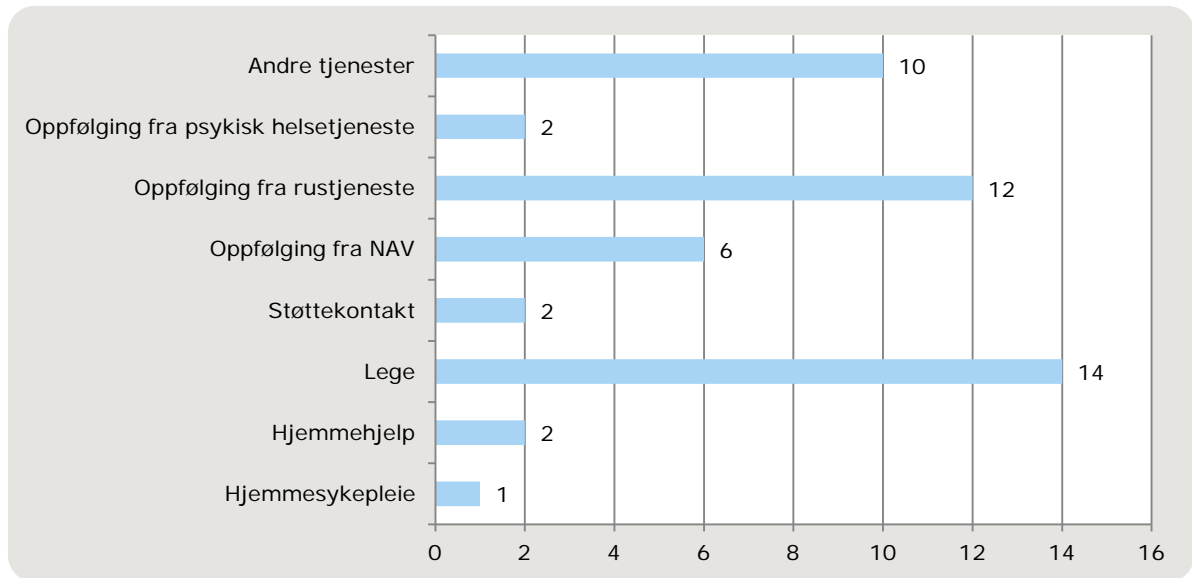
Som det fremkommer av figur 4.12 oppgir flertallet av informantene å være misfornøyd med hvordan de bor samlet sett. Det er faktisk ingen av respondentene som oppgir å være fornøyd med sin bosituasjon. Men på spørsmål om det er noe de er fornøyd med ved boligen oppgir noen av respondentene å være tilfred med boligens plassering, mens andre peker på at de er fornøyd med oppfølgingen de får fra Haldens tjenestetilbud.

Når det gjelder hva brukerne er misfornøyd med ved boligen trekker seks av dem frem dårlig boligstandard. En peker på at det er mugg i leiligheten, mens en han oppgir å ha problemer med rotter. To av respondentene forteller at de får for mye besøk fra tjenesteapparatet, og at det oppleves som slitsomt.

4.6 Tjenestesituasjon

Som det fremkommer fra figuren nedenfor mottar informantgruppen et bredt spekter av tjenester, hvilket kan sies å gjenspeile den utsatte situasjonen mange av dem er i.

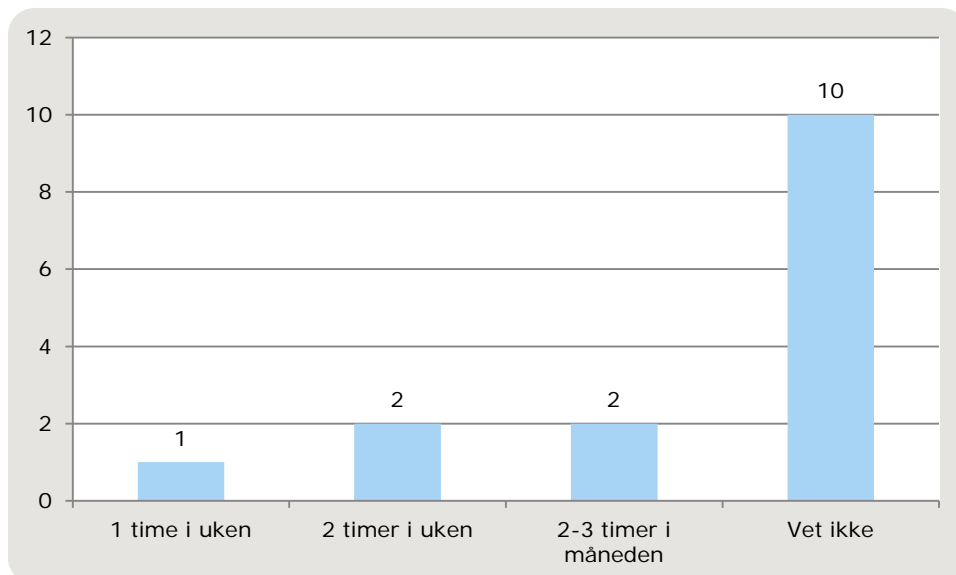
Figur 4.13: Hva slags tjenester/oppfølging får du? (flere kryss mulig) (N=15)

Informantene oppgir i størst grad å få tjenester fra lege og rustjeneste. Videre er det flere som forteller å få oppfølging fra NAV. Som det fremkommer fra figuren oppgir mange av respondentene å få andre tjenester, det dreier seg blant annet om tjenester fra sosialmedisinsk poliklinikk (7 personer), mens to oppgir å få støtte fra hjelpeverge.

Videre ble informantene stilt spørsmål om hvor mange timer med tjenester de mottok i uken, hvilket er illustrert i figur 4.14.

4.14: Hvor mange timer med kommunale tjenester får du i uken? (N=15)

Som figur 4.14 viser er det mange av respondentene som mangler oversikt over antall timer med kommunale tjenester der mottar i uken. Det kan tyde på at det kan være hensiktsmessig og tydeliggjøre dette for brukergruppen, da det kan føre til at det blir lettere å holde avtaler.

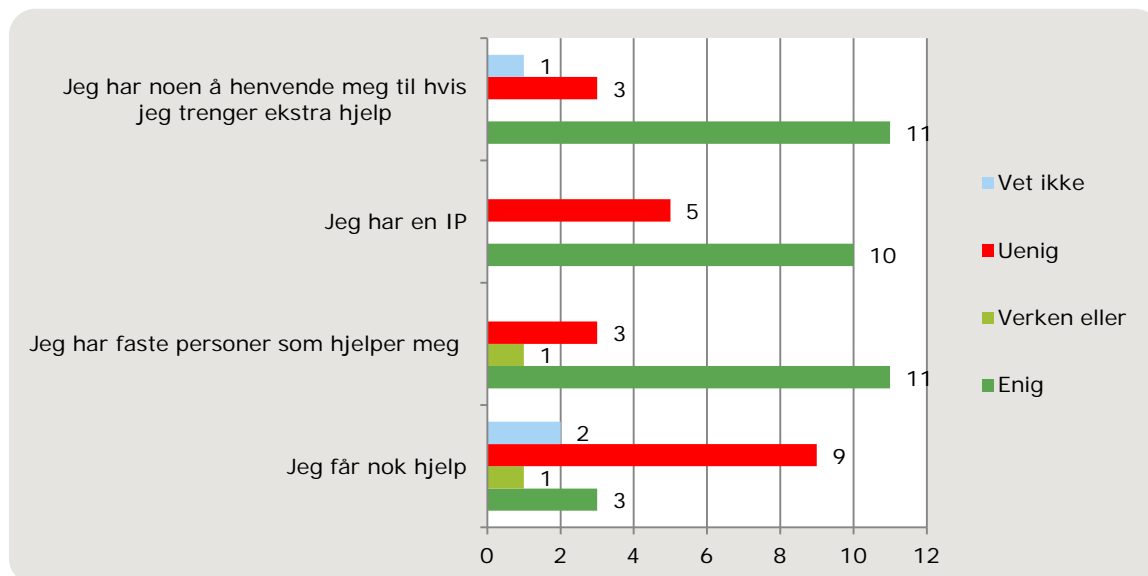
4.7 Er respondentene fornøyd med egen tjenestesituasjon?

I dette avsnittet går vi nærmere inn på hvordan respondentene vurderer de tjenestene de mottar.

4.7.1 Kontaktpunkter

I det følgende vil vi se nærmere på om respondentene har faste personer å forholde seg til, og om de får den hjelpen de trenger.

Figur 4.15: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

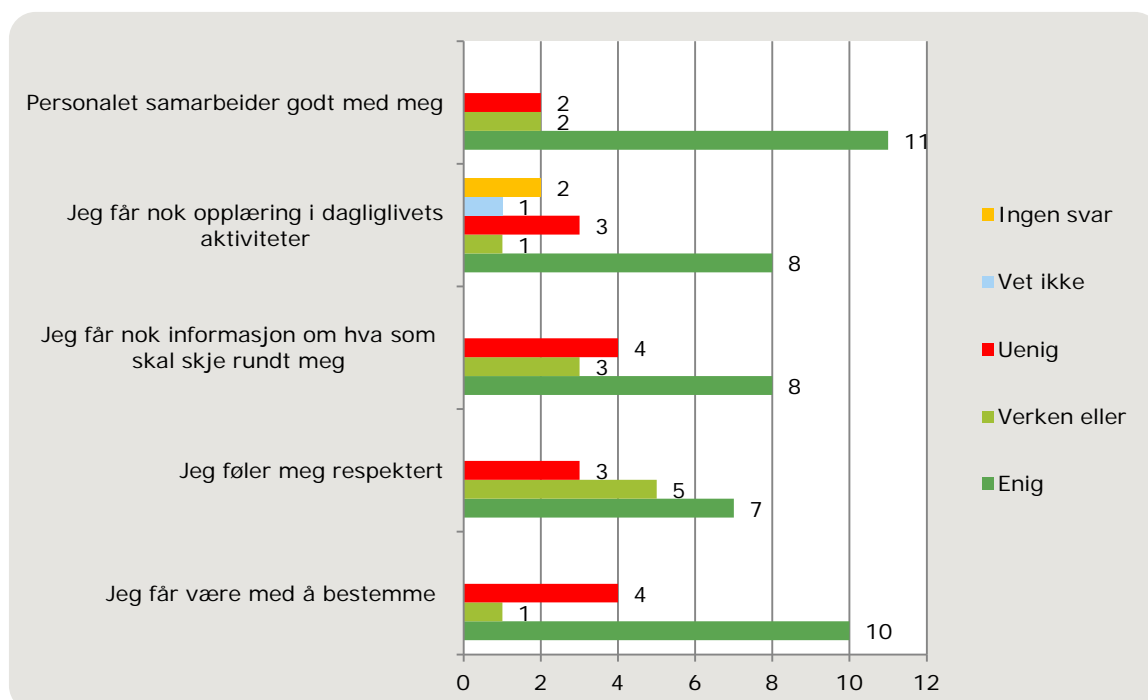

Som det fremkommer fra figuren er flertallet enige i at de har noen å henvende seg til hvis de trenger ekstra hjelp, flertallet har også en IP, og faste personer som hjelper dem. Likevel oppgir majoriteten at de ikke får nok hjelp. Det er mulig at det kan knyttes til misnøyen med boligsituasjon, da flere har pekt på at de ønsker mer hjelp til å finne en bedre bolig.

4.7.2 Medvirkning og innflytelse

Her vil vi se nærmere på om respondentene vurderer at de har mulighet til å påvirke de tjenestene de mottar.

Figur 4.16: "Hvor enig er du i følgende påstander?" (N=15)

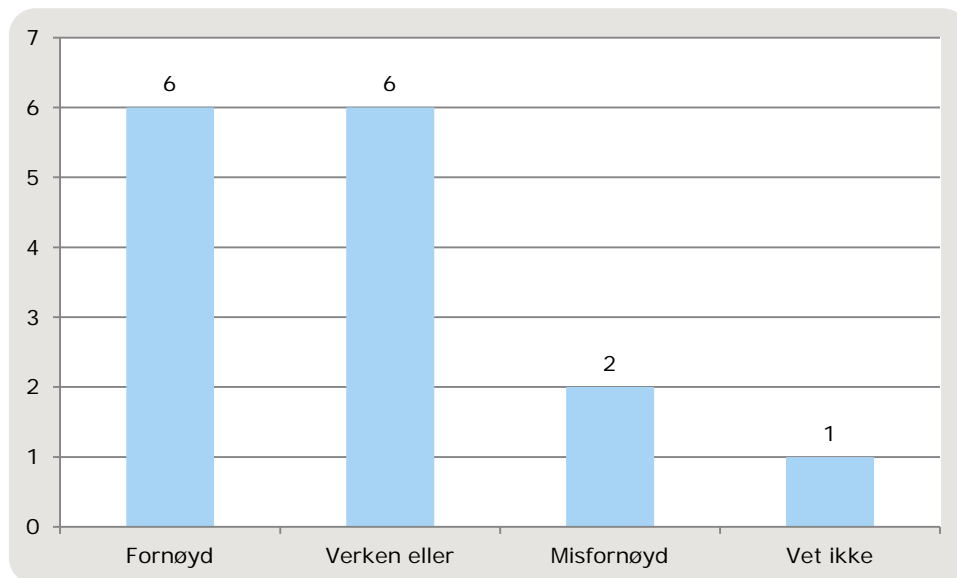

Som figuren viser er flertallet av respondentene enig i at personalet samarbeider godt med dem, at de får opplæring i dagliglivets aktiviteter, og at de får nok informasjon om hva som skjer rundt dem. Videre er respondentene i stor grad enige i at de føler seg respektert og at de får være med å bestemme.

4.7.3 Tilfredshet med tjenestesituasjon

I figuren nedenfor ser vi i hvilken grad respondentene er fornøyde med tjenestene de får alt i alt.

Figur 4.17: "Hvor fornøyd er du med tjenestene eller oppfølgingen du får alt i alt?" (N=15)

Det fremkommer av figuren at flertallet oppgir at de enten er fornøyd med tjenestene de mottar eller at de er "verken eller". Kun to av respondentene oppgir at de er misfornøyd med tjenestene de mottar.

På spørsmål om hva de er mest med fornøyd med blir følgende fremhevet:

- Fornøyd med oppfølgingen fra SMP
- Fornøyd med NAV-tiltak
- Fornøyd med ruskonsulent og rustjenesten
- Fornøyd med støttekontakt og hjelpeverge

På spørsmål om hva brukerne er misfornøyd med blir følgende trukket frem:

- Misfornøyd med bistanden til utbedring av boligsituasjon
- Misnøye med at ting tar for lang tid, eksempelvis søknadsbehandling

4.8 Fremtidige ønsker og behov

I dette avsnittet presenteres funn knyttet til informantenes fremtidige ønsker og behov. Her vil gjøre en sammenligning av nåværende situasjon med ønsket situasjon.

Først vil vi se nærmere på hvem informantene ønsker å bo sammen med.

Tabell 4.1: "Hvordan ønsker du å bo?"

	Faktisk	Ønsket
Alene	12	5
Med foreldre	1	0
Med venner	0	4
Med andre	0	5
Med barn	0	1
Uten bolig	2	0

Det fremgår fra tabellen at der er færre som ønsker å bo alene enn som faktisk gjør det. Videre fremkommer det fra tabellen at det er flere som ønsker å bo sammen med venner eller andre.

I det følgende vil vi se på ønsker knyttet til boform.

Tabell 4.2: "Hvordan ønsker du å bo?"

	Faktisk	Ønsket
I egen leilighet	10	7
I eget hus	0	7
I egen leilighet eller eget hus	0	1
I bokollektiv (eget rom i leilighet sammen med andre)	2	0

Som tabellen viser bor flertallet fortiden i leiligheter (10 personer), hvilket er flere enn som faktisk ønsker det. Det viser seg imidlertid at det er flere som ønsker å bo i et hus.

Tabell 4.3: "Hvordan ønsker du å bo?"

	Faktisk	Ønsket
Kommunal bolig	3	6
Privat bolig	9	9
Sentralt i byen	9	6
Utenfor byen	3	8
Sentralt i byen eller utenfor	-	1
Bygg med service leilighet	3	1
Bygg uten service leilighet	9	14

Som tabell 4.3 viser er det et høyere antall som ønsker å bo i en kommunal bolig, enn som faktisk gjør det. Videre viser tabellen at det er samme antall som ønsker å bo i en privat bolig som faktisk gjør det.

Det fremkommer også fra tabellen at det er et høyere antall informanter som bor sentralt i byen enn som ønsker det. På samme måte er det flere som ønsker å bo utenfor byen enn hva som faktisk gjør det. Dette kan ses i sammenheng med kommentarer fra respondentene om at det er lettere å holde seg unna rus hvis en bor utenfor sentrum.

Til slutt i tabellen kommer det frem at relativt få av informantene har en serviceleilighet i bygget de bor i. Det viser seg også at det er svært få respondenter som ønsker å ha dette.

Tabellen nedenfor viser hvorvidt respondentene ønsker å leie eller å eie bolig.

Tabell 4.4: "Hvordan ønsker du å bo?"

	Faktisk	Ønsket
Eie	0	11
Leie	12	3
Leie eller eie	-	1

Som det fremkommer fra tabellen er det slik at samtlige av respondentene som har bolig leier. Kun tre respondenter oppgir at de ønsker å leie, mens hele 11 respondenter oppgir at de ønsker å eie bolig.

4.8.1 Hva skal til for å bo trygt og godt?

Informantene ble stilt et åpent spørsmål om hva som skal til for at de skal kunne bo trygt og godt. Følgende punkter ble trukket frem som viktig for å bo trygt og godt:

- At boligen er plassert i trygge omgivelser uten for mye rus
- Normal god standard på boligen
- Holde seg rusfri
- Oppfølging fra tjenesteapparat

Videre ble respondentene stilt spørsmål om hva som mangler ved kommunens bolig- og tjenestetilbud, og hva kommunen bør prioritere å få på plass. Blant flertallet av informantene blir det trukket frem at det er behov for flere boliger til personer med rusmiddelproblemer, samtidig peker flere på at det bør tilbys mer hjelp til å finne boliger. Noen av respondentene understreker i den forbindelse at det er viktig at boligen ikke plasseres i miljøer preget av rus, og at det ikke plasseres personer med utfordringer knyttet til rus i samme boliger.

Det blir av en informant forklart at det er vanskelig å få bolig på det private markedet da det er få private utleiere som godtar NAV garantien. Det kan tyde på at denne garantien med fordel kan gjøres mer attraktiv for private utleiere. Det skal også nevnes at en av respondentene hevder at det bør i større grad legges til rette for at rusmisbrukere kan få startlån slik at de kan kjøpe bolig.

Flere av informantene mener det er behov for større boliger, og at det bør tas hensyn til at det er ønskelig å ha plass til å ha barn på besøk. Flere av informantene peker også på at det er behov for mer oppfølging fra tjenesteapparatet, og at det bør være lettere å få tak i personell.